

Na sokolovně vás očekávají dřevění divadelní herci

V pátek 31. března 2023 se uskutečnila v zrcadlovém sále sokolovny ve Šlapanicích „VERNISÁŽ SOUBORU HISTORICKÝCH LOUTEK“ a následně v sobotu 1. dubna byla výstava zpřístupněna veřejnosti v rámci „Dne otevřených dveří sokolovny“.

V květnu roku 1929 uspořádala Masarykova liga v Praze loutkářskou výstavu. Česká obec sokolská vyzvala své členstvo, aby se výstavy hojně zúčastnilo a zřídilo loutková divadla také ve svých jednotách. Za šlapanickou jednotu byl delegován na výstavu a spolu s ní k pořádání sjezdu bratr Antonín Slupský, který posléze předal vedení TJ Sokol natolik přesvědčující zprávu, že bylo odsouhlaseno zřízení „Sokolského loutkového divadla“. Od kladenského uměleckého řezbáře Františka Jirkovského bylo objednáno 22 loutek (po roce dalších 6 loutek) o výšce 60 cm za celkovou cenu 2374 Kč. Podle stříhů, které pocházely z ateliérů akademických malířů Suchardové a Münzbergera z Prahy, ušily švadleny z řad členstva dřevěným hercům kostýmy. Portál jeviště a kulisový namaloval začínající akademický sochař Antonín Kalvoda, konstrukci jeviště zhotovil hospodář Sokola Jan Šedý a osvětlil je Leo Klevar. Licence byla udělena za poplatek 20 Kč a opona se slavnostně otevřela 10. listopadu 1929. Hrála se výpravná hra o čtyřech jednáních „Vodníková Hanička“ za doprovodu šesti hudebníků pod taktovkou Antonína Hamra. Vstupné činilo 1 Kč dospělí a 50 haléřů děti. Premiéry se zúčastnilo 700 osob a vybráno bylo 445 Kč.

Mezi lety 1929–1941 bylo sehráno celkem 74 her pro děti a dva kabarety pro dospělé. Válčné roky 1941–1945 si vyžádaly nucenou přestávku, ale už 9. června 1945 byla pro sovětské a rumunské vojsko sehraána hra o třech jednáních „Vodníková pomsta“. Během pěti poválečných let pak dřevění

hrdinové se hráli ještě 30 loutkových her.

K průkopníkům sokolského loutkového divadla patřili kromě zakladatele a prvního vedoucího scény Antonína Slupského také Josef Macháček, Matěj Novotný, Josef Hanzl, Josef Sova, Ludvík Pokorný, Anděloslav Fojtl, Osvald Drápal, Josef Badal a po roce 1945 i „páni kluci“ Karel Zeman a Jaroslav Rektořík.

V padesátých letech minulého století byla na ulici Tyršově zbudována dřevostavba Domu pionýrů, kde bylo pro „Loutkový kroužek Pionýra“ postaveno a Josefem Hanzlem provozováno malé jeviště se sádrovými loutkami. Jak vyplývá z posledního zápisu v kronice sokolského loutkového divadla z ledna 1954, to byl důvod, proč byla jeho činnost ukončena a loutky, kulisy i scéna byly uloženy do půdního prostoru za galerií sálu sokolovny.

V tom půdním prostoru, kde se pod poškozenou střešní krytinou prášilo a zatékala voda, je objevili po třiceti letech, v roce 1983 členové Divadelního odboru Sokola Šlapanice, kteří v budově sokolovny realizovali rekonstrukci jeviště, přilehlých prostor, ústředního vytápění

a elektrických rozvodů. U nalezených loutek byla poškozena jejich dřevěná těla, vodící aparát a z 90 % také látkové kostýmy. Zcela zničené byly kulisy, portál a rozvody elektřiny. Před likvidací zachránil loutky amatérský umělecký řezbář a člen divadelního odboru pan Jiří Přichystal, který v následujících dvou letech všechny dřevěné části a jejich pohybový mechanismus zrestauroval a nové kostýmy pro loutky ušily sestry Vlasta a Věra Antošovy, za přispění paní Jitky Hlouškové. Následně byly zrestaurované loutky na dlouhých čtyřicet let odborně uloženy v suchém suterénu v domě pana Přichystala. Jejich oživení pro veřejnost zajistil starosta Sokola Šlapanice Radek Jurníček ve spolupráci s architektem Milanem Podroužkem, kteří při finální části rekonstrukce budovy sokolovny navrhli v malém zrcadlovém sále vestavbu dvou zasklených vitrín. V lednu letošního roku, po dokončení vitrín, byly loutky vráceny do důstojného prostředí historické budovy sokolovny. Zde je bude moci veřejnost vidat dalších mnoho let při společenských a kulturních akcích.

Josef Kopecký
Jaroslav Rektořík

Dřevěné loutky po restaurátorském zásahu jsou téměř jako nové. Foto: Jan Šlancar